

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2025-11-07

Diarienummer:
GSN-2025-01666

Handläggare:
Jesper Røjdeby, Emma Hügard

Plan för vägunderhåll 2026–2036

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** anta plan för vägunderhåll 2026–2036 i enlighet med **bilaga 1**.

Ärendet

Under år 2022 och 2024 genomfördes revisioner av gatu- och samhällsmiljönämndens verksamhet inom vägunderhåll. Granskningarna resulterade i ett antal rekommendationer som nämnden har arbetat med att hantera. Resultatet är ett antal framtagna styrdokument samt en plan för vägunderhåll med mål och åtgärder för att uppnå ett vägnät med god standard och nöjda kommuninvånare.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen. Att anta planen kan ses som positivt ur perspektiven för barn och näringsliv. Planen innebär en tydlig satsning på vägunderhåll, med fokus på gator med mycket och tung trafik samt på gång- och cykelvägar. Vägar av god standard gynnar framkomligheten för kollektivtrafik, näringslivets transporter och barn på väg till fots eller på cykel till skola/förskola eller fritidsaktiviteter.

Att anta planen har inga konsekvenser sett ur perspektivet för jämställdhet.

Föredragning

Under år 2024 genomförde kommunrevisionen en granskning av kommunens underhåll av gator och vägar. Denna granskning byggde vidare på en tidigare granskning från 2022. I båda granskningarna konstaterades att gatu- och samhällsmiljönämnden inte säkerställer en ändamålsenlig planering och ett tillräckligt underhåll av kommunens gator och vägar.

Granskningarna identifierade flera brister och resulterade i rekommendationer, bland annat att nämnden bör:

- Formulera långsiktiga mål och styrprinciper för underhållet
- Genomföra regelbundna uppföljningar av underhållskostnader
- Fastställa hur och hur ofta information om underhåll ska delges nämnden, utöver den ekonomiska uppföljningen

Med anledning av dessa granskningar har nämnden lämnat yttranden till kommunrevisionen. I det senaste yttrandet, daterat 13 januari 2025, svarade nämnden att den avser att fullfölja både påbörjade och ännu ej påbörjade aktiviteter kopplade till granskningen från 2022. Vidare svarade nämnden att den också ska tydliggöra frekvens och innehåll för rapportering om beläggningsplanering och gatuunderhåll till nämnden, utöver den ekonomiska uppföljningen.

För att hantera och genomföra rekommendationerna föreslår förvaltningen att nämnden beslutar om en plan för vägunderhåll för perioden 2026–2036 i enlighet med bilaga 1. Planen redovisar två målområden:

1. Vägnät med god standard. Syftet är att det kommunala vägnätet ska hålla en god teknisk standard över tid. Detta sker genom att ha kontroll över underhållsskulden, det vill säga underhåll som borde ha utförts vid en viss tidpunkt men som har skjutits upp. Målområdet innehåller tre mål riktade mot olika typer av vägar. Målen syftar till att minska eller begränsa underhållsskuldens storlek.
2. Nöjda kommuninvånare. Syftet är att stärka invånarnas nöjdhet genom att säkerställa en hög kvalitet i underhållet av kommunens infrastruktur. Som ett mått på nöjdheten används resultatet i Sveriges kommuner och regioners (SKR) enkätundersökning Kritik på teknik. Målområdet innehåller två mål för gator och två för gång- och cykelvägar. Målen syftar till att öka nöjdheten, både vad gäller resultat och i jämförelse med andra kommuner.

I planen finns åtta åtgärder som ska leda till måluppfyllnad under perioden. Vidare redovisas också en prioriteringsordning för olika vägtyper som ska utgöra en styrande princip och underlätta ett systematiskt och långsiktigt arbete med vägunderhåll.

Planen ska följas upp inom ramen för årsredovisningen och en översyn av målens aktualitet och relevans ska göras vid behov.

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärderna innebär ekonomiska åtaganden för nämnden i form av investeringar. Planen för vägunderhåll beaktas i arbetet med mål och budget 2027-2029.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 november 2025
- Bilaga 1, Plan för vägunderhåll 2026-2036

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Plan för vägunderhåll 2026-2036

Aktiverande styrdokument: Övrig plan

Berörd verksamhet: Stadsbyggnadsförvaltningen

Beslutsfattare: Gatu- och samhällsmiljönämnden

Beslutsdatum: 10 december 2025

Diarienummer: GSN-2025-01666

Dokumentansvarig: Avdelningschef gata och trafik vid stadsbyggnadsförvaltningen

Dokumentidentitet:

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Syfte

Ett välplanerat och långsiktigt vägunderhåll är avgörande för att säkerställa ett tryggt, tillgängligt och hållbart transportsystem. Vagnätet utgör en grundläggande del av den offentliga infrastrukturen och påverkar såväl invånarnas vardag som kommunens attraktivitet och funktionalitet. För att möta framtidens behov och samtidigt använda resurser på ett effektivt sätt krävs tydliga mål och prioriteringar.

Planen syftar till att skapa en tydlig styrning för kommunens arbete med drift och underhåll av gator och gång- och cykelvägar. Genom att formulera långsiktiga mål och fastställa prioriteringar ges politiken och förvaltningen ett gemensamt verktyg för att styra mot ökad kvalitet, effektiv resursanvändning och högre invånarnöjdhet.

Omfattning

Planen riktar sig till stadsbyggnadsförvaltningen.

Planen gäller för perioden 2026-2036.

Ansvar, genomförande och spridning

Gatu- och samhällsmiljönämnden är ansvarig för genomförandet av planen.

Prioriteringsordning

I planens genomförande ska den nedanstående prioritetsordningen gälla för respektive vägtyp.

	Vägtyper		
Prioritet	Gator	Cykel- eller gång- och cykelvägar	Gångbanor/gångvägar
1	Övergripande länk	Snabbcykelled	Gångbana i huvudnät
2	Huvudgata	Huvudcykelnät	Övrig gångbana
3	Lokalgata stor	Lokalt cykelnät	
4	Lokalgata liten	Rekreationscykelväg	
5	Övriga vägar/ytor för motorfordonstrafik		

Det kan finnas skäl att ge en högre prioritering av underhåll på vissa gator än vägtypen i sig annars skulle medge. Till exempel om gatan

- är en del av ett cykelstråk (cykelnät i blandtrafik)
- används huvudsakligen eller till stor del för gångtrafik
- är en del av kollektivtrafikens linjenät
- trafikeras av stor andel tung trafik och/eller ligger inom ett industriområde
- ska genomgå andra arbeten och det finns samordningsvinster

Bild 1 visar gator med prioritet 1-3 (högprioriterade gator), 4 (lokalgata liten) samt alla gång- och cykelvägar i en karta.

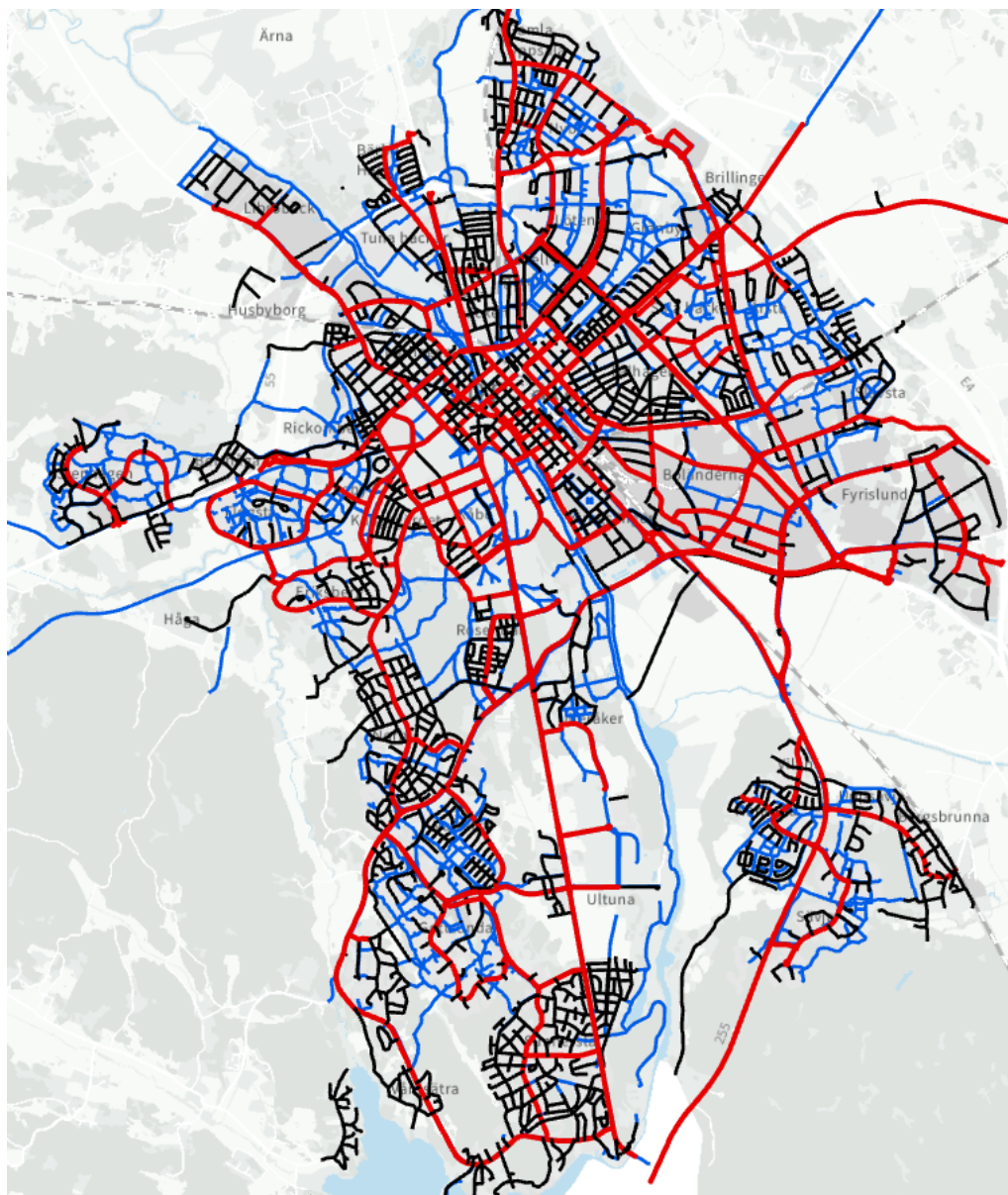

Bild 1. Vägnät med **högprioriterade gator**, **lokalgata liten** och **gång- och cykelvägar**.

Mål, aktiviteter, indikatorer samt ansvariga

Mål/utvecklingsområde 1 Vägnät med god standard

Ett väl underhållet vägnät är en grundförutsättning för en fungerande och hållbar kommunal infrastruktur. Syftet med detta målområde är att säkerställa att kommunens gator och gång- och cykelvägar håller en god teknisk standard över tid, vilket bidrar till ökad trafiksäkerhet, tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikslag.

Underhållsskuld för vägar är det underhåll som borde ha utförts vid en viss tidpunkt, men som har uteblivit, vilket kan påverka vägnas funktion, säkerhet och livslängd.

Genom att sätta mål som begränsar underhållsskuldens storlek inom en tioårsperiod för olika vägtyper, skapas förutsättningar för ett långsiktigt hållbart underhållsarbete. Detta stärker kommunens förmåga att möta framtida behov, minska kostsamma akuta åtgärder och främja ett attraktivt och tryggt stadsrum för invånare, näringsliv och besökare.

Underhållsskulden beräknas vart femte år genom inventeringar av vägnäten som resulterar i restlevnadsbedömningar och behovet redovisas på tio års sikt i en vägunderhållsanalys.

Mål 1.1 Minska underhållsskulden för övergripande länk, huvudgata och lokalgata stor

Underhållsskulden för gatutyperna övergripande länk, huvudgata och lokalgata stor ska ha minskat från 23 % till 3 % om 10 år.

Mål 1.2 Förebygga ökad underhållsskuld för lokalgata liten

Underhållsskulden för gatutypen lokalgata liten ska inte ha ökat från 11 % om 10 år.

Mål 1.3 Minska underhållsskulden för gång- och cykelvägar

Underhållsskulden för gång- och cykelvägar ska ha minskat från 21 % till 3 % om 10 år.

Aktiviteter

En del av aktiviteterna inom målområde 1 bidrar också till måluppfyllnad inom målområde 2.

Aktivitet	Ansvarig	Slutdatum
Ta fram vägunderhållsplaner enligt gällande styrdokument	Enhet Gata	2036
Utföra förebyggande barmarksunderhåll löpande	Enhet Gata	2036
Utreda och utveckla kravställning på hållbarhet vid produktion och anläggning av asfaltsytor, både internt och externt	Enhet Gata	2028
Utvärdera och utveckla kravställning på och kontroll av återställning av asfaltsytor	Enhet Gata	2028
Utveckla befintliga digitala lösningar för vägdata	Enhet Gata	2026
Utveckla samplaneringen av olika vägprojekt	Enhet Gata	2030

Indikatorer

- Nivå på underhållsskuld för övergripande länk, huvudgata och lokalgata stor efter genomförd restlevnadsbedömning
- Nivå på underhållsskuld för lokalgata liten efter genomförd restlevnadsbedömning
- Nivå på underhållsskuld för gång- och cykelvägar efter genomförd restlevnadsbedömning

Mål/utvecklingsområde 2 Nöjda kommuninvånare

Kommunens arbete med underhåll av gator och gång- och cykelvägar har en direkt påverkan på invånarnas vardag och upplevelse av den offentliga miljön. Syftet med detta målområde är att stärka invånarnas nöjdhet genom att säkerställa en hög kvalitet i underhållet av kommunens infrastruktur.

Genom att sträva efter nöjda kommuninvånare tydliggörs ambitionen att leva upp till invånarnas förväntningar och behov. Ett välinformerat och lyhört underhållsarbete bidrar till ökad trivsel och trygghet i det gemensamma stadsrummet.

Resultatet på två frågor från Sveriges kommuner och regioners (SKR) enkätundersökning *Kritik på teknik* kommer att användas som ett mått på nöjdheten. Alla kommuner kan delta och undersökningen genomförs vart tredje år bland kommunens medborgare.

Mål 2.1 Ökad andel invånare som är positiva till gatustandarden

Andelen invånare i Uppsala, som är positivt inställda till standarden på gator och vägar, ska öka från 36 % (2025) till 60 % i undersökningen 2034.

Mål 2.2 I Uppsala är invånarna mer nöjda med gatustandarden

Uppsala kommun ska ha en högre andel invånare med positiv inställning till standarden på gator och vägar än genomsnittet bland övriga deltagande kommuner i undersökningen 2034.

Mål 2.3 Ökad andel invånare som är positiva till gång- och cykelvägsstandard

Andelen invånare i Uppsala, som är positivt inställda till standarden på gång- och cykelvägarna, ska öka från 70 % (2025) till 75 % i undersökningen 2034.

Mål 2.4 I Uppsala är invånarna mer nöjda med gång- och cykelvägsstandard

Andelen invånare i Uppsala kommun med positiv inställning till standarden på gång- och cykelvägar överstiger genomsnittet för övriga deltagande kommuner 2034 med minst tio procentenheter.

Aktiviteter

En del av aktiviteterna inom målområde 1 bidrar också till målluppfyllnad inom målområde 2.

Aktivitet	Ansvarig	Slutdatum
Ta fram en kommunikationsplan för vägunderhåll	Enhet Gata	2026
Kommunicera övergripande på uppsala.se hur vi prioriterar och arbetar med vägunderhåll	Enhet Gata	2036

Indikatorer

- Andelen som har svarat 'mycket bra', 'ganska bra' eller 'varken bra eller dålig' på fråga B1: "Hur tycker du att standarden (jämnhet, gropar och spår) är på kommunens gator och vägar?"
- Andelen som har svarat 'mycket bra' eller 'ganska bra' på fråga B1: "Hur tycker du att standarden (jämnhet, gropar och spår) är på kommunens gator och vägar?"
- Andelen som har svarat 'mycket bra', 'ganska bra' eller 'varken bra eller dålig' på fråga B2: "Hur tycker du att standarden (jämnhet, belysning, vägmarkering) är på gång- och cykelvägarna?"
- Andelen som har svarat 'mycket bra' eller 'ganska bra' på fråga B2: "Hur tycker du att standarden (jämnhet, belysning, vägmarkering) är på gång- och cykelvägarna?"

Samtliga indikatorer är hämtade från SKR:s enkätundersökning *Kritik på teknik*.

Uppföljning

För att säkerställa att dokumentets mål och styrprinciper är relevanta, aktuella och leder till önskad utveckling, ska en regelbunden uppföljning genomföras.

Nedanstående ska följas upp inom ramen för årsredovisningen

- Målområde 1 ska följas upp när en ny restlevnadsbedömning har genomförts, vilket kommer att vara olika år för prioriterat gatunät (övergripande länk, huvudgata och lokalgata stor), lokalgata liten respektive gång- och cykelvägar.¹ Uppföljningen görs genom redovisning av underhållsskulden, även satt i relation till tidigare underhållsskuld, för att visa hur arbetet med att nå målen fortskrider.
- Målområde 2 ska följas upp vart tredje år när Sveriges kommuner och regioner genomför enkätundersökningen *Kritik på teknik*. Den första uppföljningen kommer att ske 2028. Uppföljningen görs genom redovisning av indikatorerna inom målområdet, även satt i relation till tidigare resultat, för att visa hur arbetet med att nå målen fortskrider.
- Åtgärderna ska följas upp årligen.

En översyn av målens aktualitet och relevans ska göras vid behov, till exempel när en ny restlevnadsbedömning har genomförts. Översynen ska inkludera:

- Bedömning av om målen fortsatt är ändamålsenliga, det vill säga verkar för att säkerställa ett tryggt, tillgängligt och hållbart transportsystem.
- Behov av justeringar utifrån förändrade förutsättningar, exempelvis ny lagstiftning, teknikutveckling eller förändrade behov hos vägnätet eller i trafiksystemet.

¹ Exempel: Målet för prioriterat gatunät följs upp 2029, lokalgata liten 2030 och gång- och cykelvägar 2031